

Τα τοπωνύμια ως ιδιαίτερη περίπτωση στη μελέτη της γλωσσικής επαφής

Ασημάκης Φλιάτουρας
Λέκτορας Ιστορικής Γλωσσολογίας
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Σεμινάριο στο LESoL
(Lab for the Ethnographic Study of Language)
Διοργανωτής: Κώστας Κανάκης

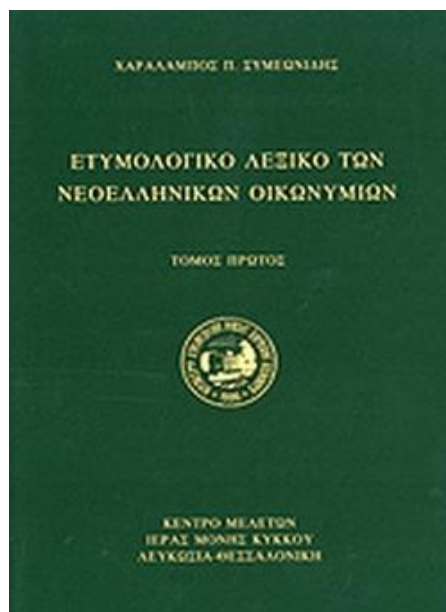
23/10/2018

ΣΤΟΧΟΙ

- Τι είναι τοπωνύμιο, ποιες οι κατηγορίες τους και ποιες οι διαφορές με τα προσηγορικά;
- Ποια είναι η μεθοδολογία συλλογής τοπωνυμίων;
- Ποια είναι η στάση των ομιλητών και της πολιτείας απέναντι στα δάνεια τοπωνύμια;
- Πώς συναντιούνται η ιστορία και ο πολιτισμός των εθνών στα τοπωνύμια;

ΥΛΙΚΟ

- Οι ετυμολογίες των οικωνυμίων προέρχονται από το *Ετυμολογικό Λεξικό των Νεοελληνικών Οικωνυμίων* του Χ. Συμεωνίδη (2010).

Ερώτηση

Τι είναι τοπωνύμιο και ποιες είναι οι γραφηματικές, συντακτικές, μορφολογικές, σημασιολογικές και χρηστικές διαφορές από το προσηγορικά;

ΓΡΑΦΗΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

- Γραφηματικά: Κεφαλαίο το πρώτο γράμμα
- Συντακτικά:
 - ✓ Σχεδόν υποχρεωτικό οριστικό άρθρο: *η Πάτρα*
 - ✓ Δεν λαμβάνουν αόριστο άρθρο: *?μια Πάτρα*
 - ✓ Δεν προσδιορίζονται από αριθμητικά: **Πέντε Κρήτες*

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

- Έχουν συγκεκριμένο αριθμό, γένος και πτώση:
Μπενίτσες
- Δεν υπακούν σε μορφολογικούς περιορισμούς: *Πλατεία Μοναστηρακίου* vs **μοναστηρακίου*
- Εμφανίζουν πιθανά ή μη δυνατά παράγωγα (=> εμπλουτίζουν τη γλωσσική ποικιλία): *Αμυγδαλούλα, Χαλιάς, Καραβούλα*
- Επιρρεπή στην άρση της αίσθησης κατασκευής των λέξεων.

ΣΗΜΑΣΙΟΠΡΑΓΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

- Μοναδικότητα στο περιβάλλον ή καλύτερα οριοθετημένο σύνολο του αντικειμένου αναφοράς
- Άλλοτε έχει σημασία, όταν προέρχεται από προσηγορικό, λ.χ. Περδικόραχη, και άλλοτε δεν έχει σημασία (συνεχές), λ.χ. Όλυμπος
- Αδιαφάνεια αιτιών ονοματοθεσίας, λ.χ. Ηγουμεν-ίτσα.
- Εγκυκλοπαιδικό (ιστορικό, πολιτισμικό) και συναισθηματικό φορτίο, λ.χ. Νέα Τένεδος.
- Ιστορικοί/ Εθνογραφικοί δείκτες.

ΧΡΗΣΤΙΚΑ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

- Ανθίστανται στη φυσική γλωσσική αλλαγή αλλά είναι επιρρεπή στην τεχνητή διοικητική αλλαγή (μετονομασία)
- Χρηστικό παράδοξο: τα τοπωνύμια μετονομάζονται αλλά οι χρήστες εμμένουν στον αρχικό τύπο
- Λεξική συντηρητικότητα, λ.χ. προελληνικά τοπωνύμια, αλλαγή γεωγραφικών συνθηκών αλλά διατήρηση του τύπου
- Υποστρωματική λειτουργία, λ.χ. ενώ τα αρβανίτικα είναι σε φάση γλωσσικού θανάτου, τα τοπωνύμια επιβιώνουν.

Ερώτηση

Ποια είναι η αξία των τοπωνυμίων;

ΑΞΙΑ ΤΟΠΩΝΥΜΙΩΝ

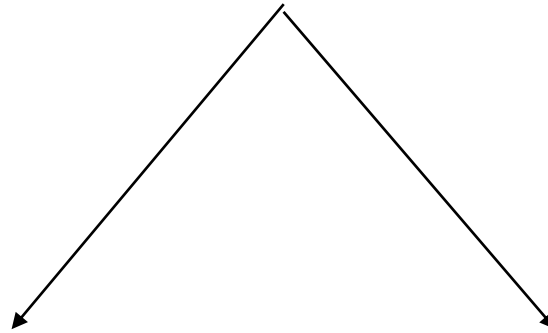
- Ιστορική: αποτυπώνουν ιστορικά γεγονότα, κατακτήσεις κ.λπ.
- Αρχαιολογική: βοηθούν στην ανακάλυψη περιοχών αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, λ.χ. οι Ποίισσες στην Τζιά οδήγησαν στην ανακάλυψη της αρχαίας πόλης Ποιήσσα.
- Γλωσσική: διασώζουν παλαιότερες μορφές λέξεων, διαλεκτικές λέξεις, ξένα δάνεια κ.λπ., λ.χ. Όχτος, Κλουμενίτης.
- Λαογραφική/ Εθνογραφική: αποτυπώνουν μύθους, θρύλους, δοξασίες κ.λπ., λ.χ. της Γριάς το Πήδημα, το Αστραποκαημένο Λιθάρι, Γκαστραμένο Πουρνάρι κ.λπ.

Ερώτηση

Ποιες είναι οι κατηγορίες των τοπωνυμίων με βάση τα κριτήρια της τοπωνυμιοθεσίας (σημασία) και την ετυμολογία;

ΕΙΔΗ ΤΟΠΩΝΥΜΙΩΝ

ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ

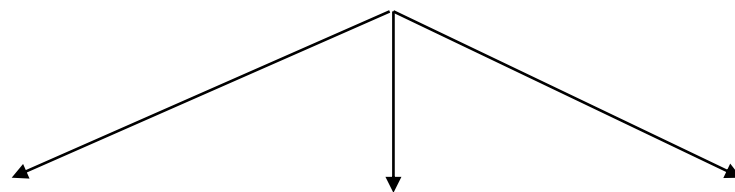
Οικωνύμια
(κατοικημένα)

Εδαφωνύμια
(μη κατοικημένα)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕ ΣΗΜΑΣΙΟΛΟΓΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

- Εδαφώνυμια
- Υδρωνύμια
- Δενδρωνύμια/ Φυτωνύμια
- Ζωωνύμια
- Ορεωνύμια

**ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕ
ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ
ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ**

Προελληνικά Ελληνικά Δάνεια

ΠΡΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ

- Λέξεις των αυτόχθονων Ελλήνων πριν την επιβολή της ΙΕ, που δεν μπορούν να εξηγηθούν ετυμολογικά.
- Πολλά από αυτά είναι τοπωνύμια:
 - ✓ σε -νθός: Ζάκυνθος, Κόρινθος
 - ✓ σε -σ(σ)ός/ -σ(σ)α: Ιλισ(σ)ός, Κηφισ(σ)ός, Λάρισ(σ)α
 - ✓ σε -μνος/ -μνα: Κάλυμνος, Ρέθυμνο.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ:

1. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

- Φυσική συνέχεια στον χρόνο: *Αθήνα, Σπάρτη*
- Αποτέλεσμα επαναφοράς και αντικατάστασης δάνειων τοπωνυμίων το 1833: *Βοστίτσα* (σλαβικό) > *Αίγιο*, *Ζητούνι* > *Λαμία*
- Ταξινόμηση:
 - ✓ Χαρακτηριστικά εδάφους: *Αττική* (< **Ακτική*), *Πέλλα* (< *πέλλα* «λίθος»), *Σπερχειός* (< *σπέρχομαι* «επείγομαι»), *Βόσπορος* (< *βοός πόρος* «πέρασμα βοδιών»), *Σικυών* (< *σίκυς* «αγγούρι»)
 - ✓ Επέμβαση ανθρώπου στη φύση: *Πόλις*, *Ναύπακτος*
 - ✓ Από ανθρωπωνύμια: *Ηράκλεια*, *Ιστιαία* (< *εστία* «θεά», πβ. αρχ. βοιωτικό *ιστίαια*), *Θεσσαλονίκη*.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ:

2. ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ

- Από επώνυμα/ τίτλους/ ιδιότητες: Πικέρμι < λατ. *pincerna* «κεραστής», Βάρδα
- Ναωνύμια: Αγία Άννα
- Κατακτήσεις/ Πληθυσμιακές μετακινήσεις: Σκλαβοχώρι, Αρμενοχώρι, Αρβανιτοκερασιά

ΕΛΛΗΝΙΚΑ:

3. ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ

- *Αγωνύμια: Αστρύφος < Άγιος Τρύφωνας*
- *Παράγωγα: Κοχυλού, Μαραθούντα, Βατώντας, Γερακώνας, Φαγιάς, Βατερά, Δαφνίλας, Φλιατουραίικα.*

ΞΕΝΑ:

1. ΣΛΑΒΙΚΑ

- ❖ *Αράχωβα* < Orechono «καρυδότοπος»
- ❖ *Κόνιτσα* < Koniče «αλογότοπος»
- ❖ *Τίρναβος* < *Търново «αγκαθότοπος»
- ❖ *Βοστίτσα* < *Ovostkica «οπωρότοπος»
- ❖ *Βελούχι* < *Běluchъ «ασπροβούνι»

ΞΕΝΑ:

2. ΦΡΑΓΚΙΚΑ

- *Χλεμούτσι* < Claire Mont «φωτεινό βουνό»
- *Σαντορίνη* < Santa Irene «Αγία Ειρήνη»
- *Ανδραβίδα* < Andreville «πόλη του Ανδρέα»
- *Καλλιθέα* < Belvedere ως μεταφραστικό δάνειο

ΞΕΝΑ:

3. ΒΕΝΕΤΣΙΑΝΙΚΑ/ ΙΤΑΛΙΚΑ

- Φουντάνα < fontana «πηγή, πηγάδι»
- Καντούνι < canton «γωνιά»
- Σπέτσες < spezie «φαρμακείο»

ΞΕΝΑ:

4. ΑΡΒΑΝΙΤΙΚΑ

- *Λούτσα* < luca «τέλμα»
- *Κιάφα* < qafa «διάσελο»
- *Σέσι* < sheshi «ίσιωμα»
- *Λιόσια* < lloshi «ομαλή τοποθεσία σε βουνό με άφθονο χόρτο»

ΞΕΝΑ:

5. ΚΟΥΤΣΟΒΛΑΧΙΚΑ

- Σαμαρίνα < Sanctus Marinus
- Δεσκάτη < diskat «αποχωρισμένος» < λατ. disseco «χωρίζω στα δύο»

ΞΕΝΑ:

6. ΤΟΥΡΚΙΚΑ

- Χατζιλάρ < hacilar «προσκυνητές»
- Κετενλίκ < ketenlik «λιναρότοπος»
- Γενιτζέ < yenice «νέα κώμη»

Ερώτηση

- ✓ Πώς μπορούμε να συλλέξουμε τοπωνύμια;
- ✓ Ποια είναι η καλύτερη μέθοδος;
- ✓ Τι πρέπει να προσέξω κατά τη συλλογή τοπωνυμίων;
- ✓ Τι θα έκανε τη συλλογή πιο αποτελεσματική;

ΣΥΛΛΟΓΗ:

ΙΔΙΟΣΥΓΚΡΑΣΙΑΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- Μνημονική και στοχευμένη διαδικασία: καταλληλότερο υποκείμενο είναι αυτός που έχει δυνατή μνήμη και είναι συχνός χρήστης, λ.χ. βοσκοί, κυνηγοί, γραμματείς κοινοτήτων κ.λπ.
- Το υλικό είναι συγκεκριμένο και σπάνια έχει αποκλίσεις, οπότε δεν απαιτούνται έλεγχοι και επαληθεύσεις
- Δεν ενδιαφέρει το συμφραστικό πλαίσιο
- Μαζική και χρονικά περιορισμένη διαδικασία
- Η μαγνητοφώνηση δεν είναι αναγκαία
- Μπορεί να γίνει κατ' ανάθεση.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΥΛΛΟΓΗΣ: ΤΕΚΜΗΡΙΩΜΕΝΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ

- Τεκμηριωμένη παρατήρηση: πηγές, αρχεία, λογοτεχνικά κείμενα, ηχογραφημένα ντοκουμέντα κ.λπ.
- ✓ Επίσημη βιβλιογραφία και αρχεία
- ✓ Τοπική βιβλιογραφία
- ✓ Χάρτες: τοπικοί και της γεωγραφικής υπηρεσίας στρατού
- ✓ Πηγές του Υπουργείου Γεωργίας

ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΥΛΛΟΓΗΣ: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

- Τυποποιημένες ερωτήσεις που υποβάλλονται σε μια ομάδα επιλεγμένων ατόμων, προφορικά ή γραπτά, με επιτόπια επίσκεψη ή ταχυδρομικά.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΥΛΛΟΓΗΣ: ΕΠΙΤΟΠΙΑ ΕΡΕΥΝΑ

- Συμμετοχική παρατήρηση: ο ερευνητής συμμετέχει στη ζωή των ατόμων και, όταν θεωρηθεί οικείος, αναλαμβάνει ρόλο (η λιγότερο ενοχλητική διαδικασία αλλά δεν είναι απαραίτητη για τα τοπωνύμια).
- Συνέντευξη: η καλύτερη μέθοδος αλλά προϋποθέτει άρτια οργάνωση, σωστή προσέγγιση των κλειστών και επιφυλακτικών κατοίκων της υπαίθρου και ιδιαίτερα των δίγλωσσων πληθυσμών και χρήση ειδικών συνομιλιακών και μνημονικών τεχνασμάτων.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΧΩΡΟΥ/ ΧΡΟΝΟΥ

- Ο χρόνος συλλογής καθορίζεται από:
 - ✓ Γεωμορφολογία και κλιματολογικές συνθήκες
 - ✓ Περιόδους εκτέλεσης γεωργικών/ κτηνοτροφικών εργασιών ή ύπαρξη τουριστικής περιόδου
 - ✓ Πληροφορίες για τις συνήθειες των κατοίκων
- Ο χώρος συλλογής καθορίζεται από:
 - ✓ Προκαταρκτική εξοικείωση με τον χώρο
 - ✓ Ομαδοποίηση της περιοχής με βάση γεωγραφικά (ορεινές/ πεδινές), οδικά (εθνικοί, επαρχιακοί, αγροτικοί δρόμοι) και γλωσσικά κριτήρια (λ.χ. αρβανιτοχώρια)

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ: ΕΥΡΕΣΗ/ ΕΠΙΛΟΓΗ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ

- Τυχαία
 - Διακλαδωτή/ Δικτυωτή
 - Χρήση ανθρώπου-κλειδί: μεσάζοντας ευρύτερου κύρους και με πολλές γνωριμίες ως συνδετικός κρίκος
 - Προγενέστερη διάδοση στον γεωγραφικό χώρο-στόχο
 - Πιλοτικές επισκέψεις διαγνωστικού χαρακτήρα
- Ιδανικά υποκείμενα: άντρες 60-70, ποιμένες, αγρότες, αγροφύλακες, πρώην πρόεδροι και γραμματείς κοινοτήτων.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

- Χρόνος: νωρίς το μεσημέρι ή το απόγευμα
- Τόπος: καφενεία
- Σκηνή: νοητή μεταφορά στις τοποθεσίες
- Μέτοχοι: προσεγμένη εμφάνιση και συμπεριφορά αλλά όχι εξεζητημένη, οικειότητα, ευγένεια, αποφυγή στοιχείων-ταμπού
- Σκοπός: στενή επαφή με τα υποκείμενα για επαναχρησιμοποίηση
- Κανάλια: τετράδιο ή υπολογιστή (μαγνητοφώνηση μόνο σε αρβανιτοχώρια)
- Νόρμα διάδρασης και ερμηνείας: προτεραιότητα στο υποκείμενο.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ: ΔΟΜΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

- Προκαταρκτική ομιλία: ρήξη κλίματος επιφυλακτικότητας και δημιουργία οικειότητας και εμπιστοσύνης:
 - ✓ Σύσταση
 - ✓ Συνομιλιακά τεχνάσματα:
 - ❖ Φιλοφροσύνη
 - ❖ Υπενθύμιση συνδετικών κρίκων, γνωριμιών
 - ❖ Κέρασμα
 - ❖ Ψυχολογία του ρεκόρ
 - ❖ Κλίμα υπεροχής του υποκειμένου
 - ❖ Εγκιβωτισμένες συζητήσεις (παιδικές μνήμες, προβλήματα κοινότητας κ.λπ.)

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ: ΔΟΜΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

- Καταγραφή τοπωνυμίων:
 - ✓ Μνημονικά τεχνάσματα:
 - ❖ Κατηγοριοποίηση με βάση τη γεωγραφική κατηγορία
 - ❖ Σημεία του ορίζοντα
 - ❖ Νοητή μεταφορά στις τοποθεσίες
 - ✓ Τεχνάσματα χαλάρωσης και τόνωσης:
 - ❖ Σύντομες παρενθετικές συζητήσεις
 - ❖ Φιλοφροσύνη
 - ❖ Υπενθύμιση ρεκόρ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ: ΔΟΜΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

- Αναζήτηση ειδικότερων πληροφοριών:
- ✓ Υπόδειξη γεωγραφικής κατηγορίας
- ✓ Μεταγλωσσικές πληροφορίες
- ✓ Σύντομη επαλήθευση
- ✓ Τελική συνομιλία
- ✓ Υπογραφή και αναμνηστική φωτογραφία

Ερώτηση

Ποια είναι η στάση των ομιλητών και της πολιτείας απέναντι στα τοπωνύμια;

ΣΤΑΣΗ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΑ ΞΕΝΑ ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ

- Ουδέτερη, εφόσον τα περισσότερα τοπωνύμια είναι αποσημασιοποιημένα και δεν έχουν ετυμολογική διαφάνεια. Καταγράφονται από επίσημες πηγές και αποκτούν επίσημο χαρακτήρα. Μάλιστα, τα εδαφώνυμια δεν γίνονται συχνά στόχος μετονομασίας.

ΤΑ ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ ΩΣ ΥΠΟΣΤΡΩΜΑ

⇒ Τα τοπωνύμια αποτελούν ένα υπόστρωμα χαμένων ή περιορισμένων γλωσσών/ιδιωμάτων (κυρίως λόγω γλωσσικού θανάτου) στις διαλέκτους (για τα εδαφονύμια) και στην ΚΝΕ (για τα οικωνύμια), τα οποία λόγω της συντηρητικότητάς τους διατηρούν παλαιές μορφές και δομές.

ΣΥΝΑΝΗΣΗ ΓΛΩΣΣΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ

- Κλίση => ελληνικοποίηση
- Υβρίδια:
 - ✓ Παράγωγα
 - ❖ Ελληνική βάση + Δάνειο επίθημα: *Καλογρέζα, Λιβιάδιζα, Καλύβιζα*
 - ❖ Δάνεια βάση + Ελληνικό Επίθημα: *Σεσ-άκι, Κιαφ-άρες*
 - ✓ Σύνθετα:
 - ❖ Ελληνικό + Αρβανίτικο: *Παλιόσεσο*

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΟΝΟΜΑΣΙΩΝ

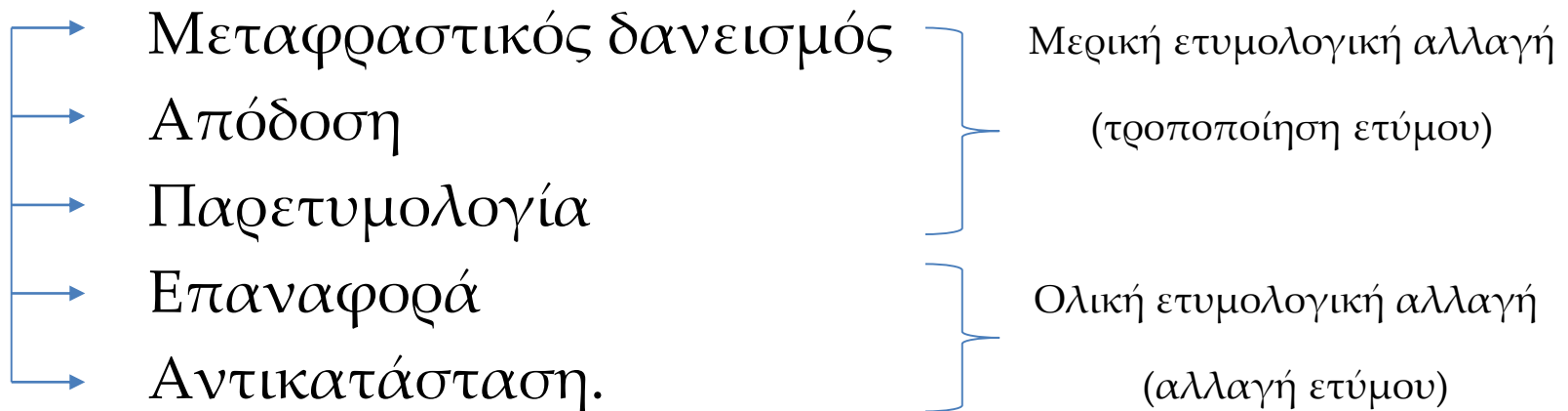
- Μετά τη σύσταση του νεοελληνικού κράτους:
 - ✓ Διάταγμα της 3.4.1833 «Περί της διαιρέσεως του Βασιλείου και της διοικήσεως αυτού» λόγω της θεωρίας Φαλμεράγιερ, λ.χ. Διακοφτό > Διακοπτόν, Σπέτσες → Τιπάρηνον, Βοστίτσα → Αίγιο.
 - ✓ Σχεδόν κάθε 10 χρόνια υπάρχει σχέδιο μετονομασιών
 - ✓ Οι πιο μαζικές, δραστικές και ελληνοκεντρικές προσπάθειες μετονομασιών έγιναν το 1924-1927 (μετά τη Συνθήκη της Λοζάνης), το 1940 (επί Μεταξά) και το 1955-57.

«ΚΑΛΛΙΘΕΑ»

- Στην Ελλάδα εμφανίζονται σήμερα 41 οικωνύμια με το όνομα *Καλλιθέα*. Στην πραγματικότητα, η βαθύτερη ιστορική ετυμολογική προσέγγιση καταδεικνύει ότι:
 - ✓ 22 τύποι είναι αποτέλεσμα μετονομασίας δάνειων τοπωνυμίων:
 - ❖ 8 σλάβικων
 - ❖ 9 τούρκικων
 - ❖ 5 αλβανικών
 - ✓ 3 τύποι ήταν αποτέλεσμα λόγιας μετονομασίας λαϊκών τύπων

ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΜΕΤΟΝΟΜΑΣΙΑΣ: ΣΥΝΕΧΕΣ

- Με βάση τον βαθμό παρεμβατικότητας/ αλλοίωσης του ετύμου, οι μηχανισμοί τοποθετούνται από τον ηπιότερο στον περισσότερο δραστικό στο ακόλουθο συνεχές:

ΜΕΤΟΝΟΜΑΣΙΑ ΜΕ ΑΠΟΔΟΣΗ

- Διατηρεί το ελληνικό στοιχείο και προσαρμόζει ή αποκόπτει το δάνειο ή το «ενοχλητικό» στοιχείο, όπως χαρακτηριστικά ξένα επιθήματα ή εθνολογικά στοιχεία, παραλλάσσοντας το έτυμο και την ετυμολογική ερμηνεία:
 - ❖ *Κεράσοβο* (ΕΛ *κεράσι* + ΣΛ -ονο «περιεκτικό» > *Κερασέα* (νομός Ιωαννίνων)
 - ❖ *Τούρκου Ελιές* > *Ελαιοχώρι* [νομός Αττικής]
 - ❖ *Πασά Λιμάνι* > *Λιμένας* [νομός Χίου]

ΜΕΤΟΝΟΜΑΣΙΑ ΜΕ ΠΑΡΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ

- Γλωσσική και/ή πραγματολογική αστοχία, αλλοίωση ετύμου, εξοβελισμός δανείων:
 - ❖ *Σαχίν* (TK *şahin* «γεράκι») > *Εχίνος* κατά το ΑΕ εχίνος «αχινός» σε ορεινό τοπίο [Νομός Ξάνθης]
 - ❖ *Γκρέους* (AP *greuşı* «φιλλυριά η μεσαία») > *Γριά* > Άνοιξη άστοχο ως τοπωνύμιο [νομός Γρεβενών]
 - ❖ *Γκόργιανη* (ΣΛ *gorjani* «κάτοικοι ορεινού ή δασώδους τόπου») > *Γεωργιανή* σε μη καλλιεργήσιμη περιοχή [Νομός Καβάλας]
 - ❖ *Λιμοχώρι* (AP *lëm-i* «αλώνι») > *Ελληνοχώρι* [νομός Κορινθίας]

ΜΕΤΟΝΟΜΑΣΙΑ ΜΕ ΠΑΡΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ

- ❖ Σουνιτσή-κιοϊ (TK *sünnetçiköy* «χωριό του πρακτικού γιατρού») > Σούνιον
- ❖ Γέρμαν (< AP *jerm* «θερμός») > Άγιος Γερμανός [νομός Φλώρινας]
- ❖ Αρτσίστα (ΑΛ *arrçista* «περιοχή με βουρβουλιές») > Αρίστη (νομός Ιωαννίνων)
- ❖ Τουρκικό -ιτζής > Ελληνικό -ιστός: Γκεμιτζή-κιοϊ (< TK *gemici köy* «χωριό ναυτικών») > Γεμιστή
- ❖ Τουρκικό *köy* «χωριό» > Ελληνικό -άκι: Μουσά-κιοϊ (< TK *Musa köy* «χωριό του Μωσή») > Μουσάκιον [νομός Έβρου]
- ❖ Σλάβικο -ονο > Ελληνικό βοννό: Δρβάνοβον > Δρβόβουνο [νομός Λάρισας].

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Σωστό ή λάθος;
- ✓ Τα τοπωνύμια δεν διαφέρουν από το προσηγορικά
- ✓ Τα δάνεια τοπωνύμια τα αγαπά και τα προστατεύει η πολιτεία
- ✓ Όλα τα τοπωνύμια που χρησιμοποιώ είναι ελληνικής ετυμολογικής αρχής
- ✓ Η στάση των ομιλητών απέναντι στα δάνεια τοπωνύμια είναι θετική

Όλες οι απαντήσεις είναι ΛΑΘΟΣ

BIBLIOGRAPHY

- Anastasiadi-Symeonidi, A. 1994. Νεολογικός δανεισμός - Άμεσα δάνεια από τη γαλλική και την αγγλοαμερικανική - Μορφολογική ανάλυση [Neological borrowing - Direct loans from French and English-American - Morphophonological analysis]. Thessaloniki: Estia.
- Banfi, E. 1996. "Minoranze linguistiche in Grecia: problemi storico- e sociolinguistici" [Linguistic minorities in Greece: historical and sociolinguistic problems]. In C. Vallini (ed.), *Minoranze e lingue minoritarie: convegno internazionale*. Naples, Universitario Orientale: 89 - 115.
- Botsi, E. 2003. Die sprachliche Selbst- und Fremdkonstruktion am Beispiel eines arvanitischen Dorfes Griechenlands: Eine soziolinguistische Studie [Linguistic construction of the self and the other in an Arvanite village in Greece: a sociolinguistic study]. PhD dissertation, University of Konstanz, Germany.
- Breu, W. 1990. "Sprachliche Minderheiten in Italien und Griechenland" [Linguistic minorities in Italy and Greece]. In B. Spillner (ed.), *Interkulturelle Kommunikation*. Frankfurt, Lang: 169-170.
- Campbell, L. 2004². *Historical linguistics: an introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Duhoux, Y. 2001. "Προελληνικές γλώσσες: έμμεσες μαρτυρίες" [Pre-Hellenic languages: indirect evidence]. In A.-Ph. Christidis (ed.), *Ιστορία ελληνικής γλώσσας* [History of Greek Language]. Thessaloniki, Center for Hellenic Studies and Institute of Modern Greek Studies: 205 - 210.
- Efthymiou, A. 1999. Le suffix -ιά en grec moderne: la manifestation d'un degr maximal d' anthropocentricit. These de Doctorat: University de Lille III.
- Fliatouras, A. 2003. Μορφολογική ανάλυση των εδαφωνυμίων του νομού Αχαΐας [Morphological analysis of the edaphonyms of the prefecture of Achaia]. PhD Dissertation, University of Patras.
- Fliatouras, A. 2005. Ετυμολογία των αρβανίτικων εδαφωνυμίων του νομού Αχαΐας [Etymology of the Arvanite place names of the prefecture of Achaia]. Thessaloniki: Vanias.
- Fliatouras, A. 2008. I. Ετυμολογικό λεξικό των αρβανίτικων εδαφωνυμίων του νομού Αχαΐας. II. Μορφολογική ανάλυση των αρβανίτικων εδαφωνυμίων του νομού Αχαΐας [I. Etymological dictionary of the Arvanite edaphonyms of the prefecture of Achaia, II. Morphological analysis of the Arvanite edaphonyms of the prefecture of Achaia]. Postdoctoral Research. Thessaloniki: Auth (Pythagoras II).
- Fliatouras, A. forthcoming. "The Albanian as a case of structural blending". Paper presented at ICLC 8 (May 2017). Athens.
- Fourikis, P. 1929. "Συμβολή εις το τοπωνυμικόν της Αττικής" [Contribution to the place names of Attica"]. Αθηνά/Athina 41: 77-178.
- Fourikis, P. 1930. "Συμβολή εις το τοπωνυμικόν της Αττικής" [Contribution to the place-names of Attica]. Αθηνά/Athina 42: 111-136.
- Fourikis, P. 1934. "Η εν Αττική ελληνοαλβανική διάλεκτος" [The Greek-Albanian dialect in Attica]. Αθηνά/Athina 45: 49 - 181.

BIBLIOGRAPHY

- Georgacas, D. & W. Mc Donald. 1967. Place names of southeast Peloponnesus. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Gjinari, J. 1989. Dialektet e gjuhës shqipe [Dialects of Albanian language]. Tirane: Akademia e shkencave e RPS të Shqipërisë.
- Haebler, C. 1965. Grammatik der albanischen Mundarten von Salamis [Grammar of the Albanian dialects of Salamis]. Wiesbaden: Harassowitz.
- Hamp, E. 1989. "On signs of health and death". In Dorian C. (ed.), Investigating obsolescence. Studies in language contraction and death. Cambridge University Press: 197-210.
- Liossis, N. 2008. "Μερικά βασικά χαρακτηριστικά του αρβανίτικου ιδιώματος της Λακωνίας - Συγκριτική εξέταση με άλλα αρβανίτικα ιδιώματα και τα νότια τοςκικά" [Some basic features of the Arvanitic dialect of Laconia – A comparative examination with other arvanitic and southern tosk dialects]. Albanohellenica, Albanian-Greek Association of Philology: 7 -34.
- Liossis, N. 2015. "Συγκριτικές παρατηρήσεις επί των αρβανίτικων ιδιωμάτων: φωνολογικά, μορφολογικά και συντακτικά χαρακτηριστικά" [Comparative remarks on the Arvanitika dialects: phonological, morphological and syntactic features']. Albanohellenica (online edition).
- Orel, V. 1998. Albanian etymological dictionary. Leiden: Brill.
- Ralli, A. 2005. Μορφολογία [Morphology]. Athens: Patakis.
- Ralli, A., Gkiouleka, M. and V. Makri. 2015. "Gender and inflection class in loan nouns integration". SKASE. Special Issue for Pavol Štekauer.
- Sasse, H.-J. 1991. Arvanitika: Die albanischen Sprachreste in Griechenland. [Arvanitika: The Albanian language relics in Greece]. Wiesbaden.
- Symeonidis, Ch. 1992. Εισαγωγή στην ελληνική ονοματολογία [Introduction to Greek Onomastics]. Thessaloniki: Kyriakidis.
- Thomason, S.G. 2001. Language contact: an introduction. Washington: Georgetown University Press.
- Thomason, S.G. and T. Kaufman. 1988. Language contact, creolization, and genetic linguistics. Berkeley: University of California Press.
- Triantafyllou, K. 1959. Ιστορικό λεξικό των Πατρών [Historical dictionary of Patras]. Patras.
- Trudgill, P. 1976-77. "Creolization in reverse: reduction and simplification in the Albanian dialects of Greece". Transactions of the Philological Society: 32 - 50.
- Trudgill, P. & G.A. Tzavaras. 1977. "Why Albanian-Greeks are not Albanians: Language shift in Attika and Biotia". In H. Giles (ed.), Language, ethnicity and intergroup relations. London, Academic Press: 171 - 184.
- Tsitsipis, L. 1981. Language change and language death in Albanian speech communities in Greece: A sociolinguistic study. PhD dissertation, University of Wisconsin, Madison.
- Tsitsipis, L. 1998. A Linguistic anthropology of praxis and language shift: Arvanitika (Albanian) and Greek in contact. Oxford: Oxford University Press.
- Tsunoda, T. 2005. Language endangerment and language revitalization: an introduction. Berlin/New York: Mouton De Gruyter.
- Ylli, X. 2000. Das slavische Lehngut im Albanischen [The Slavic loans in Albanian]. München.

Ευχαριστώ για την προσοχή!